

Komentář k pracovnímu listu

Název: Románský sloh

Téma: Románská kultura, 7. ročník ZŠ

Autor: Mgr. Petr Ryšlavý

Cíle aneb K čemu by práce s tímto pracovním listem měla vést:

osvojení základních pojmů z architektury, malířství a sochařství v rámci daného tématu, pochopení souvislostí kulturních epoch (tj. románské umění – antika), poznávání kulturního dědictví v českých zemích (památky), rozšíření slovní zásoby v uvedeném oboru

TOP TIPY:

PRO ŽÁKY: vyhledat na internetu další románské památky, určit jejich polohu a vzdálenost od školy či bydliště, najít v knihovně publikaci zaměřenou na toto téma, zpracovat výtah nebo výpisky z vybraného textu a prezentovat je spolužákům
PRO UČITELE: uspořádat s třídou exkurzi či výlet, např. Románská Praha, Románské kostely v Čechách, spojit texty a fotografie s přímým pozorováním objektů, pořídit se žáky fotografie, nákresy, následně vytvořit projekt

Aktivity aneb Co s tím a jak na to:

frontálně přečíst text prac. listu, prohlédnout si fotografie vč. popisků, doplnit stručným výkladem učitele, vypracovat cvičení, otázky a úkoly k textu, prac. list vlepít do sešitu; další možností je rozdělit text po úsecích skupinkám, kam začleníme ŽOMJ, každá skupina připraví prezentaci pro ostatní

Plusy, výhody – silná místa:

výhodné propojení pojmů s názorným materiálem (kresby, fotografie), možnost spojit s exkurzí

Na co si dát pozor – slabá místa:

mnoho nových pojmů, termínů; nutnost ověřit jejich pochopení

Poznámky a doporučení:

vhodná je prezentace ve třídě s využitím počítače, dataprojektoru a plátna, možnost využít i existující videokazety o románském umění

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

PRACOVNÍ LIST

Učebnice: DĚJEPIS STŘEDOVĚK A RANÝ NOVOVĚK, 7. ročník ZŠ. SPN, Praha 1998

Kapitola: ROMÁNSKÝ SLOH V ČECHÁCH (s. 36 – 38)

Význam pojmu *románský sloh*: umělecký styl, druh umění v raném středověku

Doba: 11. až 13. století

Název *románský*: podle umění starověkého Říma (latinsky Roma, odtud románský)

Architektura (= stavitelské umění):

1) podle čeho poznáme románskou stavbu:

půlkruhový oblouk (okna, vchody)

silné, mohutné zdi z kamene: klenby, sloupy s hlavicemi, portály (= zdobené vchody do budov, hlavně chrámů)

úzká okna (málo světla)

2) druhy staveb:

chrámy (= kostely)

hrady

měšťanské domy

mosty

3) druhy chrámů:

rotunda – kostel s kruhovým půdorysem; např. na hoře Říp, ve Znojmě, v Praze na Vyšehradě



*rotunda sv. Jiří na hoře Říp
v severních Čechách
jihovýchodně od města
Roudnice nad Labem,
vpravo vidíme půlkruhový
výklenek nazývaný apsida*

jednolodní kostel – malý podélný chrám, prostor pro věřící nečleněný (= jedna loď); v některých

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

vesnicích, např. v Albrechticích nad Vltavou na Písecku)

bazilika – složitější kostel, prostor pro věřící rozdělen obvykle na 3 dlouhé části (= trojlodní); např. bazilika sv. Jiří na Pražském hradě

*bazilika s dvěma věžemi
z 13. století ve středočeské
obci Tismice u Kolína*



4) první hrady:

opevnění – hradby, příkopy, věže

zařízení – jednoduché: truhla na šaty, krb s otevřeným ohništěm (teplo), louče, svíce (světlo)

Pražský hrad, Vyšehrad, Přimda, Cheb, Křivoklát



*zřícenina Přimdy
v západních Čechách
z počátku 12. století,
nejstarší dochovaný
kamenný hrad v České
republice*

5) první kamenný most v Čechách: Juditín most v Praze (nedochovaný, na jeho místě gotický Karlův most)

Malířství

- nástěnné malby (= fresky) - výzdoba stěn kostelů, např. obrazy Přemyslovců ve znojenské rotundě sv. Kateřiny

- knižní malby (= iluminace) - obrázky v rukopisech

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.



freska Přemysla Oráče v rotundě sv. Kateřiny ve Znojmě

Rukopisy

- knihy psané ručně na pergamen (= zvířecí kůže upravená k psaní, obvykle ovčí nebo kozí)
- zdobené ilustracemi (= ručně malované obrázky)

ručně psaný a malovaný Vyšehradský kodex z doby prvního českého krále Vratislava II. (11. století)



OTÁZKY A ÚKOLY

1. Proč se románskému slohu říká „románský“? Od kterého starověkého státu (města) je název slohu odvozen?

.....

2. Dej do kroužku stavby, které nepatří mezi románské: mosty – hrady – zámky – kostely – nádraží – měšťanské domy

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

3. V následující větě podtrhni chybná slova a oprav je (napiš nad ně správné):

Románskou stavbu poznáme podle lomených oblouků, širokých oken a tenkých zdí ze dřeva.

4. Který druh románského chrámu najdeme na Řípu nebo ve Znojmě?

.....

Nakresli půdorys takového chrámu:

5. Vyznač barevnou pastelkou na časové ose dobu románského slohu.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.